

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 230/04-76

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Ľuboša Dobiáša, Jozefa Dobiáša a Margity Dobiášovej, všetci bytom P., zastúpených advokátkou Mgr. Z. K., Advokátska kancelária, B., pre namietané porušenie ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj pre namietané porušenie ich práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Partizánske v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Er 945/00 a 4 C 193/00 na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Partizánske v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 945/00 p o r u š i l základné právo Ľuboša Dobiáša, Jozefa Dobiáša a Margity Dobiášovej na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresný súd Partizánske v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 193/00 p o r u š i l základné právo Ľuboša Dobiáša, Jozefa Dobiáša a Margity Dobiášovej na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Okresnému súdu Partizánske v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 945/00 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

4. Okresnému súdu Partizánske v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 193/00 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

5. Ľubošovi Dobiášovi p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Partizánske p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Jozefovi Dobiášovi p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Partizánske p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Margite Dobiášovej p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Partizánske p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Okresný súd Partizánske j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Ľubošovi Dobiášovi, Jozefovi Dobiášovi a Margite Dobiášovej v sume 22 660 Sk (slovom dvadsaťdvatisícšesťstošesťdesiat slovenských korún) na účet ich právnej zástupkyne advokátky Mgr. Z. K., Advokátska kancelária, B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

9. Sťažnosti Ľuboša Dobiáša, Jozefa Dobiáša a Margity Dobiášovej vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 230/04-57 z 18. augusta 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ľuboša Dobiáša (ďalej aj „sťažovateľ v I. rade“), Jozefa Dobiáša (ďalej aj „sťažovateľ v II. rade“) a Margity Dobiášovej (ďalej aj „sťažovateľka v III. rade“), všetci bytom P. (ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou Mgr. Z. K., Advokátska kancelária, B., pre namietané porušenie ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj pre namietané porušenie ich práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Partizánske (ďalej len „okresný súd“).

Vo svojej sťažnosti sťažovatelia uviedli, že 31. augusta 2000 podali na okresnom súde žalobu o odporovateľnosť právneho úkonu, ktorou sa domáhali rozhodnutia, že darovacia zmluva uzavretá medzi V. H., bytom P. (proti ktorému mali právoplatným a vykonateľným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 C 131/98 z 28. mája 1999 priznaný nárok na peňažné plnenie; ďalej len „povinný“ v exekučnom konaní), a M. H., bytom P. (ďalej len „žalovaná“), o prevode vlastníckeho práva k bytu na N. ulici v katastrálnom území P. a k nehnuteľnostiam v katastrálnom území B. je vo vzťahu k nim ako veriteľom právne neúčinná.

Dňa 28. septembra 2000 podali sťažovatelia súdnemu exekútorovi JUDr. J. M., Exekútorský úrad P., návrh na vykonanie exekúcie na uspokojenie ich nároku na peňažné plnenie priznaného právoplatným a vykonateľným rozsudkom okresného súdu sp. zn.

4 C 131/98 z 28. mája 1999. Súdny exekútor JUDr. J. M. požiadal 3. októbra 2000 okresný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd ho poveril vykonaním exekúcie v predmetnej veci. Konanie je na okresnom súde vedené pod sp. zn. 3 Er 945/00. Súdny exekútorom JUDr. J. M. bola exekúcia vykonávaná pod sp. zn. Ex 92/00. Po žiadosti sťažovateľov o zmenu exekútora podľa § 44 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) a po poverení súdnej exekútorke JUDr. E. Š., Exekútorský úrad N., vykonaním exekúcie v predmetnej veci okresným súdom (6. marca 2003) sa exekúcia vykonáva pod sp. zn. Ex 265/03.

Sťažovatelia uviedli, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 193/00 do 21. apríla 2004 (keď do spisu nahliadla právna zástupkyňa sťažovateľov) meritórne nerozhodol, pričom vo veci sa konalo iba jedno pojednávanie, na ktorom okresný súd spor meritórne prejednával. Konanie trvá tri roky, sedem mesiacov a dvadsaťjeden dní. K zbytočným priet'ahom v označenom konaní dochádzalo podľa sťažovateľov v obdobiach:

- od 27. novembra 2000, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovanej k žalobe, do 25. januára 2001, keď bol zrušený stanovený termín pojednávania kvôli žalovanou vznesenej námietke zaujatosti zákonnej sudkyne,

- od 9. februára 2001, keď sa žalovaná ospravedlnila s oznámením, že sa nezúčastní výsluchu nariadeného na 13. február 2001, do 27. apríla 2001, keď sa k vznesenej námietke zaujatosti vyjadrili sudcovia okresného súdu, hoci tak bolo možné urobiť skôr ako až po dvoch mesiacoch od doplnenia dôvodov vznesenej námietky zaujatosti zo strany žalovanej,

- od 12. júla 2001, keď bolo odročené pojednávanie vo veci kvôli podaniu dovolania zo strany žalovanej proti rozhodnutiu Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) o námietke zaujatosti vznesenej žalovanou, do 14. augusta 2002, keď okresný súd vyzval žalovanú na doplnenie zákonom predpísaných náležitostí jej podania označeného ako dovolanie (v tomto období bol podľa sťažovateľov okresný súd v konaní nečinný jeden rok, jeden mesiac a tri dni),

- od 12. júla 2001, keď došlo k odročeniu pojednávania vo veci kvôli predloženiu spisu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) za účelom

rozhodnutia o dovolaní žalovanej, do 23. januára 2003, keď bolo okresnému súdu doručené rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým dovolanie žalovanej odmietol pre neprípustnosť [podľa sťažovateľov je nečinnosť okresného súdu v uvedenom období potrebné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v konaní, pretože dovolacie konanie nie je prekážkou ďalšieho postupu v konaní o veci samej v zmysle § 107 až 111 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a nejde ani o dôvod prerušenia konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP],

- od 23. januára 2003 do 21. augusta 2003, keď bol okresný súd podľa sťažovateľov vo veci nečinný s výnimkou nariadenia pojednávania (8. júla 2003) zákonnou sudkyňou na 21. august 2003,

- od 24. septembra 2003 do 21. apríla 2004, keď bol okresný súd podľa sťažovateľov v konaní opäť nečinný s výnimkou jediného úkonu spočívajúceho v odročení pojednávania pôvodne nariadeného na 25. september 2003, a to kvôli námietke zaujatosti opätovne vznesenej žalovanou 24. septembra 2003 (sťažovatelia v tejto súvislosti poukazujú na to, že v prípade opakovaného oznámenia tých istých skutočností nemal okresný súd na opätovne vznesenú námietku zaujatosti prihliadať a v prípade uvedenia nových dôvodov namietanej zaujatosti zákonnej sudkyne mal okresný súd v zákonnej lehote desiatich dní predložiť vec na rozhodnutie nadriadenému súdu, čo sa však nestalo).

Sťažovatelia taktiež uviedli, že počas celého doterajšieho priebehu konania sa správali aktívne, boli a sú právne zastúpení a včas reagovali na výzvy okresného súdu.

Pokiaľ ide o konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 3 Er 945/00, ktoré začalo 28. septembra 2000 a k 21. aprílu 2004 (keď do spisu nahliadla právna zástupkyňa sťažovateľov) nebolo stále skončené, okresný súd sa mal podľa sťažovateľov dopustiť zbytočných prietahov v konaní v súvislosti s rozhodovaním o zmene súdneho exekútora na základe žiadosti sťažovateľov doručenej mu 19. augusta 2002, a to v období od 16. septembra 2002 do 6. marca 2003, keď bol vo veci nečinný s výnimkou jediného úkonu (uznesenia zo 17. februára 2003, ktorým zaviazal povinného zaplatiť pôvodne poverenému súdnemu exekútorovi náhradu trov exekúcie).

Na druhej strane sťažovatelia pripúšťajú, že ukončenie exekučného konania úspešným vymožením ich nároku je do značnej miery závislé od výsledku už uvedeného konania o odporovateľnosť právneho úkonu vedeného pod sp. zn. 4 C 193/00, pretože povinný, ktorému zamestnávateľ poskytol dlhodobo neplatené voľno, „sa zbavil svojho nehnuteľného majetku, z ktorého bolo možné uspokojiť vymáhateľnú pohľadávku“.

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ich označených základných práv okresným súdom v konaniach vedených pod sp. zn. 4 C 193/00 a 3 Er 945/00, prikázal okresnému súdu konať v uvedených veciach bez zbytočných prietáhov a priznal im primerané finančné zadosťučinenie vo výške 300 000 Sk pre Ľuboša Dobiáša, 200 000 Sk pre Jozefa Dobiáša a 200 000 Sk pre Margitu Dobiášovú. Sťažovatelia žiadali taktiež priznať im proti okresnému súdu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Výšku požadovaného finančného zadosťučinenia zdôvodnili sťažovatelia tým, že označené konania sa týkajú ich snahy domôcť sa voči povinnému (v dotknutom exekučnom konaní) uspokojenia nároku priznaného právoplatným a vykonateľným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 C 131/98 z 28. mája 1999 z titulu náhrady škody spôsobenej sťažovateľom (sťažovateľ v II. rade a sťažovateľka v III. rade sú rodičmi sťažovateľa v I. rade) protiprávnym konaním povinného, v dôsledku ktorého je sťažovateľ v I. rade plne invalidný (strata zraku). Vzhľadom na tieto dôsledky, ako aj vzhľadom na majetkové a príjmové pomery sťažovateľov má pre nich predmet oboch označených konaní zásadný význam a pretrvávajúci stav právnej neistoty spôsobený aj zbytočnými prietahmi zo strany okresného súdu v oboch označených konaniach znásobuje pocity nespravodlivosti, úzkosti, poníženia sťažovateľov a pocity márnosti v dôsledku nemožnosti domôcť sa ochrany svojich práv.

Sťažovatelia ústavnému súdu predložili taktiež fotokópie listov predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 1309/2002, Spr. 1312/2002 zo 14. augusta 2002 a predsedu krajského súdu sp. zn. Spr. 1583/02 z 2. septembra 2002 preukazujúcich využitie účinného právneho prostriedku nápravy sťažovateľom v I. rade (podaním zo 14. mája 2002

doplneným ďalším podaním spísaným do zápisnice na okresnom súde 10. júna 2002) vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právu na prejednanie veci v primeranej lehote, a to sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov.

Na základe výzvy ústavného súdu z 2. júna 2004 sa k sťažnosti sťažovateľov vyjadril (podaním sp. zn. Spr 396/2004 z 18. júna 2004) okresný súd, pričom uviedol prehľad priebehu oboch označených konaní. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti ďalej uviedla: „(...) *S podaním právnej zástupkyne sťažovateľov v niektorých častiach nesúhlasím a to najmä s časťou v bode II. bod 4 podania, v ktorej uvádza, že od 20. 7. 2001 do 23. 1. 2003, teda odo dňa odročenia pojednávania za účelom rozhodnutia o dovolaní až do dňa, kedy bol Okresnému súdu Partizánske spis z Najvyššieho súdu SR vrátený, súd nekonal čo zdôvodňuje zástupkyňa navrhovateľov tým, že dovolacie konanie nie je zákonnou prekážkou postupu konania, pretože tieto sú taxatívne vymedzené v § 107 až 111 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré podľa jej vyjadrenia neobsahujú právnu normu, ktorá by umožňovala, aby všeobecný súd nekonal a nerozhodol vo veci len z dôvodu, že je začaté dovolacie konanie. S týmto nesúhlasím, pretože v § 107 až 111 Občianskeho súdneho poriadku sú ustanovenia, podľa ktorých má súd buď možnosť alebo povinnosť prerušiť konanie. Mám za to, že v danom prípade však nejde o prerušenie konania podľa týchto zákonných ustanovení, ale ide o postup pri ktorom súd predkladá nadriadenému súdu spis na rozhodnutie o opravnom prostriedku, či už riadnom alebo mimoriadnom. Nesúhlasím tiež s tvrdením zástupkyne sťažovateľov, že sa oni ako navrhovatelia správali počas celého konania aktívne, pretože boli a sú právne zastúpení a včas reagovali na výzvy Okresného súdu Partizánske. Z obsahu spisu je zrejme, že zástupca sťažovateľov podal návrh na začatie konania tak, že bolo potrebné dvakrát dopĺňať jeho náležitosti. Okrem toho pri takomto druhu sporov bolo zrejme vhodné podať návrh na nariadenie predbežného opatrenia spolu s návrhom na začatie konania, čím by bolo zaručené, aby sa vlastnícky stav v priebehu konania nezmenil, tak ako sa to stalo aj v tomto prípade. Odporkyňa v priebehu konania totiž previedla podiely v nehnuteľnostiach na inú osobu, čo bolo dôvodom podania*

návrhu na rozšírenie návrhu voči ďalšiemu účastníkovi, ako aj dôvodom na zmenu návrhu. Skutočnosť, že doteraz nie je v súdnom konaní rozhodnuté je ovplyvnená aj správaním odporkyne a jej postojom voči súdnemu konaniu. Vec sp. zn. 4 C 193/00 by možno sama osebe nebola ani skutkovo ani právne náročná vec, ako to zástupkyňa sťažovateľov v podaní tvrdí. Skutočnosť, že nebol podaný návrh na nariadenie predbežného opatrenia spolu s návrhom na začatie konania a bude teda potrebné rozhodovať o pripustení vstupu ďalšieho účastníka do konania a o zmene návrhu, ako aj skutočnosť, že odporkyňa predlžuje konanie neustálymi námietkami zaujatosti a to aký je jej postoj k súdnemu konaniu, túto vec určite do značnej miery skomplikovali. “ Vo vzťahu ku konaniu vedenému pod sp. zn. 3 Er 945/00 predsedníčka okresného súdu poznamenala, že povinný (syn žalovanej v konaní sp. zn. 4 C 193/00) je „(...) stále zamestnaný, takže predaj nehnuteľností (len podielov z nich) je len jeden zo spôsobov možného výkonu exekúcie“. V ďalšej časti svojho vyjadrenia poukázala predsedníčka okresného súdu aj na problémy v personálnej poddimenzovanosti okresného súdu v súvislosti s vysokým nápadom vecí na okresný súd v rokoch 1997 až 1999.

Právna zástupkyňa sťažovateľov vo svojom podaní zo 7. septembra 2004 ústavnému súdu na základe jeho výzvy oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od konania verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Okresný súd listom sp. zn. Spr 396/2004 zo 14. septembra 2004 ústavnému súdu na základe jeho výzvy oznámil, že v uvedenej veci netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania a súhlasí s upustením od neho.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúcich súdnych spisov ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konaní v predmetnej veci.

Prehľad úkonov v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Ex 265/03
(pôvodná spisová značka sp. zn. Ex 92/00)

Dňa 28. septembra 2000 bol súdnemu exekútorovi JUDr. J. M. doručený návrh sťažovateľov na vykonanie exekúcie na uspokojenie ich nároku ako oprávnených na peňažné plnenie priznaného právoplatným a vykonateľným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 C 131/98 z 28. mája 1999.

Súdny exekútor JUDr. J. M. požiadal listom z 2. októbra 2000 (doručeným 3. októbra 2000) okresný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd ho poveril vykonaním exekúcie v predmetnej veci 5. októbra 2000. Súdny exekútor JUDr. J. M. prevzal poverenie osobne 9. októbra 2000.

Súdny exekútor JUDr. J. M. zaslal upovedomenie o začatí exekúcie povinným 23. októbra 2000. Povinný si zásielku v odbernej lehote neprevzal. Zásielka bola vrátená súdnemu exekútorovi JUDr. J. M. v novembri 2000 s tým, že adresát nebol zastihnutý.

Súdny exekútor JUDr. J. M. požiadal listom z 1. decembra 2000 o súčinnosť Okresný úrad v Partizánskom, katastrálny odbor, pri zisťovaní nehnuteľného majetku povinného a Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Partizánskom, okresný dopravný inšpektorát, o súčinnosť pri zisťovaní motorových vozidiel povinného. Súdny exekútor JUDr. J. M. taktiež podal návrh na odňatie cestovného dokladu povinnému podľa § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 381/1997 Z. z. o cestovných dokladoch v znení neskorších predpisov.

Z odpovedí doručených súdnemu exekútorovi JUDr. J. M. začiatkom decembra 2000 vyplynulo, že povinný nie je prevádzkovateľom motorového vozidla ani vlastníkom nehnuteľného majetku. Dňa 11. decembra 2000 podal povinný na výzvu súdneho exekútora JUDr. J. M. vyhlásenie o svojom majetku, podľa ktorého nevlastnil žiadny hnutel'ny alebo nehnuteľný majetok, bol nezamestnaný – evidovaný na úrade práce.

Súdny exekútor JUDr. J. M. listom z 22. decembra 2000 adresovaným Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru v Partizánskom, oddeleniu pasovej a cudzineckej polície, zobral späť návrh na odňatie cestovného dokladu povinnému s odôvodnením, že povinný sa „... sám dostavil do exekútorského úradu v Partizánskom, kde prebral osobne písomnosti týkajúce sa exekučného konania, podrobil sa majetkovému vyhláseniu a zaviazal sa postupnými splátkami uhradiť svoj dlh oprávnenému“.

Listom z 15. júna 2001 však súdny exekútor JUDr. J. M. opätovne navrhol odňatie cestovného dokladu povinnému s odôvodnením, že povinný „... nedodržiava dohodu o splátkach uzatvorenú s Exekútorským úradom (takáto listina sa v spise nenachádza, pozn.) o vyrovnaní záväzku voči oprávnenému a je podozrenie, že pracuje v zahraničí“.

Listom z 15. júna 2001 požiadal súdny exekútor JUDr. J. M. o súčinnosť Sociálnu poisťovňu, pobočku Topoľčany, pri zisťovaní zamestnávateľa povinného. Listami z 24. júla 2001, 30. júla 2001 a 19. augusta 2001 (doručenými súdnemu exekútorovi JUDr. J. M. 27. júla 2001, 7. augusta 2001 a 23. augusta 2001) upozornil povinný, že jeho zamestnávateľovi nebol dosiaľ doručený príkaz na vykonanie exekúcie zrážkami zo mzdy. Z listov vyplýva, že exekútorovi mal byť oznámený zamestnávateľ povinného, doklad o tom sa však v spise nenachádza.

Listom z 3. septembra 2001 (doručeným 6. septembra 2001) oznámila Sociálna poisťovňa, pobočka Topoľčany, súdnemu exekútorovi JUDr. J. M. údaje o zamestnávateľovi povinného.

Príkazom na začatie exekúcie z 24. septembra 2001 uložil súdny exekútor JUDr. J. M. zamestnávateľovi povinného, aby odo dňa jeho doručenia vykonával zo mzdy povinného zrážky a zrazené sumy mu nevyplácal. Príkaz na začatie exekúcie a upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie boli povinnému doručené 5. novembra 2001 a jeho zamestnávateľovi 7. novembra 2001.

Listom z 28. marca 2002 (doručeným 5. apríla 2002) oznámilo Prezídium Policajného zboru, Odbor hraničnej a cudzineckej polície Trenčín, Skupina cudzineckej polície a pasovej služby Partizánske, zastavenie konania vo veci návrhu na odňatie cestovného dokladu povinného, pričom súdnemu exekútorovi JUDr. J. M. oznámilo, že uvedený návrh môže podať na okresnom súde, ktorý ho poveril výkonom exekúcie.

Listom z 29. júla 2002 (doručeným 31. júla 2002) požiadala Slovenská komora exekútorov súdneho exekútora JUDr. J. M. o stanovisko k sťažnosti sťažovateľov na jeho postup, kópiu ktorej mu v prílohe zaslala.

Dňa 7. augusta 2002 doručili sťažovatelia súdnemu exekútorovi JUDr. J. M. rovnopis žiadosti o zmenu exekútora v zmysle § 44 ods. 5 Exekučného poriadku. Listom z toho istého dňa sa súdny exekútor JUDr. J. M. vyjadril k sťažnosti sťažovateľov zaslanej mu Slovenskou komorou exekútorov.

Dňa 21. augusta 2002 prevzal súdny exekútor JUDr. J. M. na okresnom súde výzvu na vyjadrenie k žiadosti sťažovateľov o zmenu exekútora v zmysle § 44 ods. 5 Exekučného poriadku (podanej na okresnom súde 19. augusta 2002). Súdny exekútor JUDr. J. M. sa vyjadril listom z 22. augusta 2002 doručeným okresnému súdu 23. augusta 2002. Súhlasil s návrhom na zmenu exekútora.

Okresný súd listom z 26. augusta 2002 (doručeným 3. septembra 2002) vyzval súdneho exekútora JUDr. J. M. na vyčíslenie odmeny v zmysle § 44 ods. 5 Exekučného poriadku, ktorú tento vyčíslil v podaní z 9. septembra 2002 doručenom okresnému súdu v ten istý deň. Listom z 10. septembra 2002 doručeným 11. septembra 2002 vyzval okresný súd súdneho exekútora JUDr. J. M. na doplnenie požadovaných údajov (oznámenie výšky vymoženej časti vymáhaného nároku), ktorý na výzvu reagoval listom z 13. septembra 2002 doručeným okresnému súdu 16. septembra 2002.

Listom zo 17. februára 2003 (doručeným 19. februára 2003) vyzval okresný súd súdneho exekútora JUDr. J. M. na vrátenie poverenia na vykonanie exekúcie v predmetnej veci. Ten výzve okresného súdu vyhovel 20. februára 2003.

Okresný súd poveril 6. marca 2003 vykonaním exekúcie v predmetnej veci súdnu exekútoru JUDr. E. Š., ktorá si listom sp. zn. Ex 265/03 z 28. marca 2003 vyžiadala od predchádzajúceho súdneho exekútora JUDr. J. M. spisový materiál. Spis jej bol doručený 26. novembra 2003.

Na základe rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 15750/2003–41 z 11. decembra 2003 bola na základe vlastnej žiadosti súdna exekútorka JUDr. E. Š. odvolaná z funkcie súdneho exekútora. S účinnosťou od 31. decembra 2003 bol podľa § 16a ods. 3 Exekučného poriadku za jej náhradníka vymenovaný Slovenskou komorou exekútorov Mgr. M. Š.

Súdny exekútor Mgr. M. Š. sa listami z 31. marca 2004 obrátil na sťažovateľov, Sociálnu poisťovňu, Daňový úrad v Partizánskom, Geodetický a kartografický ústav v Bratislave, oddelenie katastra nehnuteľností, a na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Partizánskom, okresný dopravný inšpektorát, so žiadosťou o súčinnosť pri zisťovaní majetkových a zárobkových pomerov povinného. Odpoveď sťažovateľov mu bola doručená 2. apríla 2004 a odpoveď Geodetického a kartografického ústavu v Bratislave mu bola doručená 8. apríla 2004.

Dňa 15. apríla 2004 chcel pracovník exekútorského úradu preveriť rozsah majetku povinného v mieste jeho bydliska, o čom spísal úradný záznam.

Listom zo 16. apríla 2004 (doručeným 19. apríla 2004) oznámil súdny exekútor Mgr. M. Š. zmenu exekútora podľa § 44 ods. 5 Exekučného poriadku zamestnávateľovi povinného spolu s novými údajmi o platobnom mieste (číslo bankového účtu) pre účely poukazovania zrazených súm exekútorovi. Následne zisťoval u predchádzajúcich súdnych exekútorov výšku zrazených súm poukázaných zamestnávateľom povinného na ich účet.

Listom z 23. apríla 2004 oznámil súdny exekútor Mgr. M. Š. zmenu podľa § 44 ods. 5 Exekučného poriadku a neskoršie vymenovanie náhradníka podľa § 16a Exekučného poriadku v uvedenej veci povinnému.

Listom z 28. apríla 2004 doručeným 3. mája 2004 oznámil Daňový úrad Partizánske súdnemu exekútorovi Mgr. M. Š. na základe jeho výzvy z 31. marca 2004 čísla účtov, ktoré mu povinný ako daňový subjekt oznámil. V ten istý deň oznámil zamestnávateľ súdnemu exekútorovi Mgr. M. Š. žiadané údaje o vykonaných zrážkach zo mzdy povinného.

Prehľad úkonov v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 193/00

Sťažovatelia podali prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu na okresnom súde 31. augusta 2000 žalobu o odporovateľnosť právneho úkonu, ktorou sa domáhali rozhodnutia okresného súdu, že darovacia zmluva uzavretá medzi povinným (proti ktorému im bol právoplatným a vykonateľným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 C 131/98 z 28. mája 1999 priznaný nárok na peňažné plnenie) a žalovanou o prevode vlastníckeho práva k bytu na N. ulici v katastrálnom území P. a k nehnuteľnostiam v katastrálnom území B. je vo vzťahu k navrhovateľom (t. j. sťažovateľom v konaní pred ústavným súdom) právne neúčinná.

Okresný súd vyzval 6. septembra 2000 právneho zástupcu sťažovateľov na odstránenie nedostatkov žaloby upresnením petitu, pokiaľ ide o presné označenie zmlúv, ktorých neúčinnosti sa sťažovatelia domáhali, a presné označenie nehnuteľností, ktorých sa mali týkať.

Právny zástupca sťažovateľov doplnil žalobu podaním zo 14. septembra 2000 doručeným okresnému súde v ten istý deň.

Okresný súd vyzval 18. októbra 2000 právneho zástupcu sťažovateľov na doplnenie žaloby presným označením žalovanej (doplnením údajov tak, aby ju nebolo možné zameniť s inou osobou) vzhľadom na fakt, že na adrese uvedenej v žalobe bývali dve fyzické osoby

s menom M. H. Právny zástupca sťažovateľov výzve vyhovel podaním z 24. októbra 2000 doručeným okresnému súdu 26. októbra 2000.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne z 27. októbra 2000 zaslal okresný súd kópiu žaloby na vyjadrenie žalovanej (v lehote 15 dní) a sťažovateľom uznesením uložil zaplatiť poplatok za vyhotovenie kópie žaloby. Zásielky boli doručené právnomu zástupcovi sťažovateľov 2. novembra 2000 a žalovanej 13. novembra 2000.

Súdny poplatok bol zaplatený 6. novembra 2000 a žalovaná sa k žalobe vyjadrila podaním z 22. novembra 2000 doručeným okresnému súdu 27. novembra 2000.

Zákonná sudkyňa uložila pokynom súdnej kancelárii z 15. januára 2001 pripojiť spis okresného súdu v súvisiacej právnej veci sp. zn. 4 C 131/98 a predvolať účastníkov, ako aj právneho zástupcu sťažovateľov na pojednávanie, ktoré nariadila na 1. február 2001. Spis okresného súdu vo veci sp. zn. 4 C 131/98 bol pripojený 25. januára 2001.

Žalovaná vzniesla podaním z 22. januára 2001 doručeným okresnému súdu 25. januára 2001 námietku zaujatosti zákonnej sudkyne. Tá pokynom z toho istého dňa uložila súdnej kancelárii oznámiť účastníkom konania zrušenie termínu pojednávania a zároveň predvolať na uvedený deň žalovanú na výsluch za účelom doplnenia dôvodov vznesenej námietky zaujatosti, ktorá nebola odôvodnená. Žalovaná prevzala zásielku súdu až 5. februára 2001 a v stanovenom termíne (1. februára 2001) sa na výsluch nedostavila. Okresný súd ju preto predvolal opätovne na 13. február 2001. Žalovaná ospravedlnila svoju neúčasť na výsluchu podaním zo 6. februára 2001, v ktorom uviedla aj dôvody vznesenej námietky zaujatosti. Uvedené podanie bolo okresnému súdu doručené 9. februára 2001.

V dňoch 27. až 30. apríla 2001 sa k námietke zaujatosti vyjadrili sudcovia okresného súdu. Vec bola predložená krajskému súdu ako nadriadenému súdu na rozhodnutie 4. mája 2001.

Krajský súd uznesením č. k. 5 Nc 99/01-30 z 24. mája 2001 rozhodol, že zákonná sudkyňa konajúca vo veci nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania daného sporu. Rozhodnutie bolo okresnému súdu doručené 15. júna 2001 a právoplatnosť nadobudlo 7. júla 2001.

Pokynom z 25. júna 2001 uložila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii okrem doručenia uznesenia krajského súdu z 24. mája 2001 účastníkom konania predvolať ich taktiež na pojednávanie, ktorého termín vytýčila na 12. júl 2001.

Žalovaná podaním z 9. júla 2001 doručeným okresnému súdu 11. júla 2001 ospravedlnila svoju neúčast' na vytýčenom pojednávaní a požiadala o jeho odročenie argumentujúc pracovnými povinnosťami - prácou v zahraničí, ako aj aby jej predvolania na pojednávanie boli doručované s väčším časovým predstihom (z dôvodu obt'aznosti zabezpečenia si pracovného voľna).

Ďalším podaním z 9. júla 2001 doručeným okresnému súdu taktiež 11. júla 2001 podala žalovaná dovolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 5 Nc 99/01-30 z 24. mája 2001.

Pojednávanie 12. júla 2001 okresný súd po oboznámení dovolania podaného žalovanou, ktorá sa pojednávania nezúčastnila, odročil na neurčito. Uznesením č. k. 4 C 193/00-37 zo 14. augusta 2002 vyzval okresný súd žalovanú, aby podanie z 9. júla 2001 označené ako dovolanie doplnila o zákonom predpísané náležitosti v zmysle § 42 ods. 3 a § 241 OSP. Uvedené uznesenie bolo žalovanej doručené 16. augusta 2002.

Žalovaná doplnila svoje dovolanie prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu podaním z 30. augusta 2002 doručeným okresnému súdu v ten istý deň.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne z 5. septembra 2002 zaslal okresný súd právnenému zástupcovi sťažovateľov kópiu doplneného dovolania s výzvou, aby sa k nemu vyjadril v lehote 8 dní. Právny zástupca sťažovateľov sa vyjadril v podaní z 9. septembra

2002, ktoré bolo okresnému súdu doručené 12. septembra 2002. Vec bola predložená najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní 16. septembra 2002.

Najvyšší súd uznesením č. k. 2 Cdo 114/02-48 zo 17. decembra 2002 dovolanie žalovanej odmietol ako neprípustné z dôvodu, že nesmerovalo proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (§ 236 ods. 1 OSP), pretože išlo o rozhodnutie krajského súdu ako súdu nadriadeného v konaní o námietke zaujatosti. Uvedené rozhodnutie bolo okresnému súdu doručené 23. januára 2003.

Pokynom z 8. júla 2003 uložila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii okrem doručenia uznesenia najvyššieho súdu zo 17. decembra 2002 právnym zástupcom účastníkov konania predvolať ich taktiež na pojednávanie, ktorého termín vytýčila na 21. august 2003. Právneho zástupcu žalovanej v dovolacom konaní uložila vyzvať na oznámenie, či bude žalovanú zastupovať aj v ďalšom konaní pred okresným súdom (vzhľadom na formuláciu plnomocenstva, ktorá nebola jednoznačná). Právny zástupca žalovanej odpovedal podaním z 15. júla 2003 doručeným okresnému súdu v ten istý deň v tom zmysle, že jeho plná moc sa vzťahovala iba na dovolacie konanie a v ďalšom konaní pred okresným súdom už žalovanú nezastupuje.

Podaním z 18. augusta 2003 doručeným okresnému súdu 19. augusta 2003 požiadala žalovaná o ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní 21. augusta 2003 zo zdravotných dôvodov a v prílohe predložila lekárske potvrdenie.

Okresný súd pojednával vo veci 21. augusta 2003 v neprítomnosti žalovanej. Po vypočutí sťažovateľov a ich právneho zástupcu pojednávanie odročil na 25. september 2003. Ešte v ten istý deň okresný súd požiadal Katastrálny úrad Trenčín, Správu katastra Partizánske, o zaslanie podkladov týkajúcich sa nehnuteľností, ktorých prevod bol obsahom napadnutého právneho úkonu. Taktiež požiadal súdnu exekútorku JUDr. E. Š. vykonávajúcu exekúciu na vymoženie súdom priznaného nároku sťažovateľov voči synovi žalovanej (povinnému), s ktorým súvisela podaná žaloba o odporovateľnosť právneho úkonu, o oznámenie stavu exekučného konania. Ošetrojúceho lekára žalovanej vyzval okresný súd

na podanie správy týkajúcej sa zdravotného stavu žalovanej a jej možnosti zúčastniť sa pojednávania.

Dňa 22. augusta 2003 bol pripojený spisový materiál okresného súdu týkajúci sa exekučného konania na vymoženie nároku sťažovateľov, s ktorým súvisela podaná žaloba o odporovateľnosť právneho úkonu, vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 3 Er 945/00.

Katastrálny úrad Trenčín, Správa katastra Partizánske, doručil okresnému súdu požadované podklady 27. augusta 2003. Koncom augusta 2003 bolo okresnému súdu doručené taktiež vyjadrenie ošetrojúceho lekára žalovanej, ktorý uviedol, že žalovaná by sa mohla pojednávania osobne zúčastniť asi o mesiac. Právny zástupca sťažovateľov listom z 28. augusta 2003 doručeným okresnému súdu 2. septembra 2003 oznámil stav exekučného konania a výšku dosiaľ vymoženej časti nároku sťažovateľov.

Okresný súd listom z 3. septembra 2003 vyzval zamestnávateľa povinného v exekučnom konaní na vymoženie nároku sťažovateľov, s ktorým súvisela podaná žaloba o odporovateľnosť právneho úkonu, na predloženie dokladov týkajúcich sa pracovného pomeru povinného.

Dňa 24. septembra 2003 bolo okresnému súdu doručené podanie žalovanej z 23. septembra 2003, ktorým vzniesla námietku zaujatosti zákonnej sudkyne v súvislosti s jej postupom v konaní (výzvou okresného súdu z 3. septembra 2003).

Pojednávanie 25. septembra 2003, na ktorom sa nezúčastnila žalovaná (doručenie jej predvolania bolo vykazané), okresný súd po oboznámení obsahu vznesenej námietky zaujatosti odročil na neurčito.

Dňa 26. septembra 2003 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľov z toho istého dňa, ktorým prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu rozšírili žalobu vzhľadom na zistenie, že žalovaná previedla majetok nadobudnutý na základe napadnutého právneho úkonu na ďalšiu fyzickú osobu (žalovanú v II. rade). Zároveň bol okresnému súdu

doručený návrh sťažovateľov na vydanie predbežného opatrenia, ktorým by okresný súd zakázal žalovanej v II. rade disponovať s uvedeným majetkom.

Dňa 19. mája 2004 predložil okresný súd spis krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti zákonnej sudkyne vznesenej žalovanou 24. septembra 2003. Sudkyňa sa k vznesenej námietke zaujatosti vyjadrila v ten istý deň, t. j. 19. mája 2004.

Krajský súd uznesením č. k. 4 NcC 14/04-111 zo 14. júna 2004 rozhodol, že zákonná sudkyňa konajúca vo veci nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania daného sporu. Rozhodnutie bolo okresnému súdu doručené 18. júna 2004. Pokynom z toho istého dňa uložila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii doručiť uznesenie krajského súdu zo 14. júna 2004 účastníkom konania.

Prehľad úkonov v exekučnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 3 Er 945/00

Dňa 28. septembra 2000 bol súdnemu exekútorovi JUDr. J. M. doručený návrh sťažovateľov na vykonanie exekúcie na uspokojenie ich nároku ako oprávnených na peňažné plnenie priznaného právoplatným a vykonateľným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 C 131/98 z 28. mája 1999.

Súdny exekútor JUDr. J. M. požiadal listom z 2. októbra 2000 (doručeným 3. októbra 2000) okresný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd ho poveril vykonaním exekúcie v predmetnej veci 5. októbra 2000. Súdny exekútor JUDr. J. M. prevzal poverenie osobne 9. októbra 2000.

Dňa 19. augusta 2002 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľov ako oprávnených v exekučnom konaní o zmenu exekútora v zmysle § 44 ods. 5 Exekučného poriadku.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne súdnej kancelárii z 20. augusta 2002 bol súdny exekútor JUDr. J. M. vyzvaný, aby sa k žiadosti vyjadril.

Dňa 21. augusta 2002 prevzal súdny exekútor JUDr. J. M. na okresnom súde uvedenú výzvu na vyjadrenie k žiadosti sťažovateľov o zmenu exekútora v zmysle § 4 ods. 5 Exekučného poriadku, ku ktorej sa vyjadril listom z 22. augusta 2002 doručeným okresnému súdu 23. augusta 2002, pričom s návrhom na zmenu exekútora súhlasil.

Okresný súd listom z 26. augusta 2002 (doručeným 3. septembra 2002) vyzval súdneho exekútora JUDr. J. M. na vyčíslenie odmeny v zmysle § 44 ods. 5 Exekučného poriadku. Zároveň vyzval sťažovateľov na oznámenie, ktorému exekútorovi žiadajú vec prideliť. Sťažovatelia reagovali listom z 3. septembra 2002 doručeným okresnému súdu v ten istý deň, v ktorom žiadali vec prideliť JUDr. E. Š.

Súdny exekútor JUDr. J. M. vyčíslil trovy exekučného konania v podaní z 9. septembra 2002 doručenom okresnému súdu v ten istý deň. Listom z 10. septembra 2002 doručeným 11. septembra 2002 vyzval okresný súd súdneho exekútora JUDr. J. M. na doplnenie požadovaných údajov (oznámenie výšky vymoženej časti vymáhaného nároku). Ten naň reagoval listom z 13. septembra 2002 doručeným okresnému súdu 16. septembra 2002.

Listom zo 17. februára 2003 (doručeným 19. februára 2003) vyzval okresný súd súdneho exekútora JUDr. J. M. na vrátenie poverenia na vykonanie exekúcie v predmetnej veci. Ten výzve okresného súdu vyhovel 20. februára 2003.

Uznesením č. k. 3 Er 945/00-28 zo 17. februára 2003 rozhodol okresný súd o trovách exekúcie vyčíslených súdnym exekútorom voči povinnému.

Okresný súd poveril 6. marca 2003 vykonaním exekúcie v predmetnej veci súdnu exekútorku JUDr. E. Š.

Na základe rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 15750/2003-41 z 11. decembra 2003 bola na základe vlastnej žiadosti súdna exekútorka JUDr. E. Š. odvolaná z funkcie súdneho exekútora. S účinnosťou od 31. decembra 2003 bol podľa § 16a ods. 3 Exekučného poriadku za jej náhradníka vymenovaný Slovenskou komorou exekútorov Mgr. M. Š.

Súdny exekútor Mgr. M. Š. sa listami z 31. marca 2004 obrátil na sťažovateľov, Sociálnu poisťovňu, Daňový úrad v Partizánskom, Geodetický a kartografický ústav v Bratislave, oddelenie katastra nehnuteľností, a na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Partizánskom, okresný dopravný inšpektorát, o súčinnosť pri zisťovaní majetkových a zárobkových pomerov povinného. Odpoveď sťažovateľov mu bola doručená 2. apríla 2004 a odpoveď Geodetického a kartografického ústavu v Bratislave mu bola doručená 8. apríla 2004.

Dňa 15. apríla 2004 chcel pracovník exekútorského úradu preveriť rozsah majetku povinného v mieste jeho bydliska, o čom spísal úradný záznam.

Listom zo 16. apríla 2004 (doručeným 19. apríla 2004) oznámil súdny exekútor Mgr. M. Š. zmenu exekútora podľa § 44 ods. 5 Exekučného poriadku zamestnávateľovi povinného spolu s novými údajmi o platobnom mieste (číslo bankového účtu) pre účely poukazovania zrazených súm exekútorovi. Následne zisťoval u predchádzajúcich súdnych exekútorov výšku zrazených súm poukázaných zamestnávateľom povinného na ich účet.

Listom z 23. apríla 2004 oznámil súdny exekútor Mgr. M. Š. zmenu podľa § 44 ods. 5 Exekučného poriadku a neskoršie vymenovanie náhradníka podľa § 16a Exekučného poriadku v uvedenej veci povinnému.

Listom z 28. apríla 2004 doručeným 3. mája 2004 oznámil Daňový úrad Partizánske súdnemu exekútorovi Mgr. M. Š. na základe jeho výzvy z 31. marca 2004 čísla účtov, ktoré mu povinný ako daňový subjekt oznámil. V ten istý deň oznámil zamestnávateľ súdnemu exekútorovi Mgr. M. Š. žiadané údaje o vykonaných zrážkach zo mzdy povinného.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

Námietky priet'ahov v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 3 Er 945/00

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom vedeného pod sp. zn. 3 Er 945/00 je nútený výkon rozhodnutia podľa Exekučného poriadku. Exekučným titulom vo veci je právoplatný rozsudok okresného súdu sp. zn. 4 C 131/98 z 28. mája 1999 týkajúci sa náhrady škody spôsobenej s'ťažovateľom protiprávnym konaním povinného, v dôsledku ktorého je s'ťažovateľ v I. rade plne invalidný (strata zraku). Predmetom konania pred okresným súdom teda nie je hmotnoprávny spor, ale predovšetkým postup okresného súdu pri vydávaní rozhodnutia o udelení poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, ako aj ďalší následný postup a rozhodnutia exekučného súdu v rámci právomocí zverených

mu Exekučným poriadkom. Tento procesný postup je celkovo jednoduchý a nevyžaduje ani obligatórne procesné úkony súdu (napr. nariadenie pojednávania, príp. vypočutie povinného). Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že vec vedenú pod sp. zn. 3 Er 945/00, ktorá je predmetom konania, nemožno považovať za právne, ale ani za skutkovo zložitú.

B) V správaní sťažovateľov v predmetnom konaní ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu súdu v predmetnom konaní.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnom konaní.

Ústavný súd zistil, že okresnému súdu bola 3. októbra 2000 v predmetnom konaní doručená žiadosť o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd následne 5. októbra 2000 poveril vykonaním exekúcie súdneho exekútora JUDr. J. M. V ďalšom priebehu tohto exekučného konania bola okresnému súdu 7. augusta 2002 doručená žiadosť sťažovateľov o zmenu súdneho exekútora podľa § 44 ods. 6 Exekučného poriadku, o ktorej okresný súd rozhodol až 6. marca 2003, t. j. takmer po siedmich mesiacoch, keď vykonaním exekúcie v predmetnej veci poveril JUDr. E. Š. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd potreboval pred rozhodnutím o sťažnosti sťažovateľov vykonať v predmetnej veci jednoduché procesné úkony (predovšetkým vyžiadať stanovisko exekútora povereného vykonaním exekúcie, ako aj podklady pre rozhodnutie o trovách exekúcie), ale aj s prihliadnutím na predmet konania ústavný súd považoval za opodstatnené započítať na ťarchu okresného súdu z uvedeného obdobia obdobie šiestich mesiacov. Podľa názoru ústavného súdu za tento priet'ah v konaní, ktorý prispel k predĺženiu konania v predmetnej veci, nesie zodpovednosť okresný súd, ktorý v predmetnej veci počas tohto obdobia nekonal, a to napriek tomu, že by jeho postupu vo veci bránila zákonná prekážka.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že výkon vykonateľného rozhodnutia súdu sa musí považovať za integrálnu časť „súdnej ochrany“ v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, inak

by záruky, ktoré toto ustanovenie ustanovuje a ktoré v spojení s ostatnými článkami siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy vyjadrujú záujem na ochrane „práva na spravodlivý proces“, stratili svoj dôvod na existenciu v ústave. Preto právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy sa nemôže končiť vydaním právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ale musí zahŕňať aj možnosť núteným spôsobom a aj proti vôli povinného realizovať povinnosť na plnenie obsiahnutú vo výroku takéhoto rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne (I. ÚS 5/00, I. ÚS 11/04). Tieto závery sa nepochybne vzťahujú aj na právo sťažovateľov, aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v predmetnom exekučnom konaní (podľa Exekučného poriadku).

Vzhľadom na stav konania prezentovaný urobenými procesnými úkonmi vo veci, dĺžku konania vo veci, ako aj doterajšiu judikatúru ústavného súdu, v ktorej vyslovil, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní (III. ÚS 14/00), argumenty okresného súdu súvisiace s veľkým nápadom vecí, ako aj s personálnymi problémami ústavný súd nemohol akceptovať.

Ústavný súd konštatuje, že v preskúvanom exekučnom konaní, ktoré trvá viac ako štyri roky, dochádzalo v období trvajúcim šesť mesiacov k zbytočným prietahom v dôsledku nečinnosti okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú a ani za primeranú v zmysle čl. 6 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľov boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 945/00 porušené.

Námietky priet'ahov v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 193/00

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je odporovacia žaloba. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľov a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti veci. Po skutkovej stránke je však táto vec podľa názoru ústavného súdu zložitejšia v dôsledku nesúčinnosťného správania žalovanej, ktoré spôsobuje predlžovanie konania v predmetnej veci.

B) Pri hodnotení správania sťažovateľov ako účastníkov konania ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu súdu v predmetnom konaní. Sťažovatelia boli počas celej doby konania zastúpení právnym zástupcom, zúčastnili sa nariadeného pojednávania a aj keď ich návrh na začatie konania nespĺňal všetky zákonné náležitosti, včas reagovali na výzvy okresného súdu a v stanovených lehotách ho doplnili. Ústavný súd teda nezistil žiadne skutočnosti, ktorými by sťažovatelia mohli prispieť k spomaleniu postupu súdu v predmetnej veci.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil dlhé obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Okresný súd bez existencie zákonnej prekážky, ktorá by bránila ďalšiemu prejednávaniu predmetnej veci, nekonal v období od 12. júla 2001 (okresný súd uskutočnil pojednávanie v predmetnej veci) až do 14. augusta 2002, keď okresný súd zaslal výzvu žalovanej na doplnenie zákonných náležitostí dovolania. Uvedené trinásťmesačné obdobie považoval ústavný súd za zbytočný priet'ah v predmetnom konaní vzniknutý v dôsledku nečinnosti okresného súdu. Ďalšie, viac ako päťmesačné obdobie nečinnosti okresného súdu začalo 23. januára 2003, keď bol okresnému súdu doručený spisový materiál v predmetnej veci z najvyššieho súdu, a trvalo až do 8. júla 2003, keď vo veci konajúci sudca nechal vykonať v predmetnej veci úkony smerujúce k príprave

pojednávania. Ústavný súd aj toto päťmesačné obdobie nečinnosti okresného súdu započítal ako zbytočný prieťah v konaní na jeho ťarchu.

Podľa zistenia ústavného súdu sa spisový materiál v predmetnej veci v dôsledku námietok zaujatosti podaných žalovanou, ktoré nemali identický obsah, v obdobiach od 24. mája 2001 do 25. júna 2001 a od 19. mája 2004 do 18. júna 2004 nachádzal na krajskom súde. V období od 16. septembra 2002 do 23. januára 2003, t. j. viac ako štyri mesiace, sa spisový materiál v predmetnej veci nachádzal v dôsledku dovolania podaného žalovanou na najvyššom súde.

Z celkovej doby trvania konania bol teda spisový materiál v predmetnej veci počas doby viac ako šiestich mesiacov na krajskom súde alebo najvyššom súde. Uvedené obdobie určite prispelo k predĺženiu konania, za ktoré však nenesie zodpovednosť okresný súd. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že za neodstránenie stavu právnej neistoty v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníka konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takom prípade nemožno pripísať na vrub ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (II. ÚS 52/99).

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako štyri roky a jeden mesiac. Z uvedenej doby výraznú časť (spolu osemnásť mesiacov) tvoria obdobia, v ktorých dochádzalo k zbytočným prieťahom v konaní v dôsledku nečinnosti okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú a ani za primeranú v zmysle čl. 6 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľov boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 193/00 porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu v obidvoch preskúmaných konaniach, ktoré dosiaľ neboli skončené, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veciach vedených pod sp. zn. 3 Er 945/00 a sp. zn. 4 C 193/00 konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia.

3. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti žiadali aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 300 000 Sk pre Ľuboša Dobiáša, 200 000 Sk pre Jozefa Dobiáša a 200 000 Sk pre Margitu Dobiášovú, ktoré zdôvodnili tým, že označené konania sa týkajú ich snahy domôcť sa voči povinnému (v dotknutom exekučnom konaní) uspokojenia nároku priznaného právoplatným a vykonateľným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 C 131/98 z 28. mája 1999 z titulu náhrady škody spôsobenej sťažovateľom protiprávnym konaním povinného, v dôsledku ktorého je sťažovateľ v I. rade plne invalidný (strata zraku). Vzhľadom na tieto dôsledky, ako aj vzhľadom na majetkové a príjmové pomery sťažovateľov má pre nich predmet oboch označených konaní zásadný význam a pretrvávajúci stav právnej neistoty spôsobený aj zbytočnými prietahmi zo strany okresného súdu v oboch označených konaniach znásobuje pocity nespravodlivosti, úzkosti, poníženia sťažovateľov a pocity márnosti v dôsledku nemožnosti domôcť sa ochrany svojich práv.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základných práv sťažovateľov, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľom primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd každému zo sťažovateľov priznal primerané finančné zadost'učinenie vo výške 40 000 Sk. Pri posúdení závažnosti ujmy sťažovateľov, a tým aj výšky primeraného finančného zadost'učinenia prihliadal ústavný súd okrem dĺžky zbytočných priet'ahov (šesť mesiacov v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 945/00 a osemnásť mesiacov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 193/00) aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovaných prípadov, predovšetkým na predmet sporu v preskúmaných konaniach, ktorý v tejto veci výrazným spôsobom ovplyvnil intenzitu nemajetkovej ujmy vzniknutej sťažovateľom. Cieľom preskúmaných konaní bolo dosiahnutie uspokojenia nárokov sťažovateľov priznaných právoplatným rozhodnutím súdu vzniknutých v dôsledku závažného poškodenia zdravia (straty zraku) spôsobeného sťažovateľovi protiprávnym konaním. Vzhľadom na skutočnosť, že účelom priznaných nárokov bolo odškodnenie sťažovateľov, ako aj zlepšenie kvality ich života, možno v danom prípade hovoriť o zvýšenej intenzite nemajetkovej ujmy, ktorú v dôsledku nekonania okresného súdu sťažovateľa pociťovali.

Súčasne však podľa názoru ústavného súdu nemožno rozsah a intenzitu ujmy, ktorá bola sťažovateľom spôsobená zbytočnými priet'ahmi v posudzovaných konaniach, stotožniť s ujmovou vzniknutou im v dôsledku protiprávneho konania povinného a s ňou spojenými následkami, za ktoré nenesie zodpovednosť okresný súd.

4. Sťažovateľa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadali priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 36 460 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16, § 1 ods. 3, § 17 ods. 2, § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet

konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovatelia namietajú, v zásade nie je ocenené peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 540 Sk (základom pre výpočet je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk), uvedená odmena sa v prípade spoločných úkonov pri zastupovaní znižuje na sumu 3 640 Sk a hodnota režijného paušálu je 136 Sk.

Právny zástupca sťažovateľov uplatnil nárok na úhradu trov konania pozostávajúcich z trov za dva spoločné úkony (prípravu a prevzatie vecí, písomné podanie súdu) poskytnuté trom sťažovateľom (vyčíslených ako 3 640 Sk x 6) vrátane úhrady režijného paušálu (vyčísleného ako 136 Sk x 6), hotových výdavkov a náhrady straty času. Nárok na úhradu tretieho úkonu právnej služby ústavný súd nepriznal, pretože tento spočíval iba v písomnom oznámení právnej zástupkyne ústavnému súdu na základe jeho výzvy, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému nároku na priznanie trov konania v sťažnosti sťažovateľov nevyhovel.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2004